

Un projecte ambiciós per l'Europa del canvi

SARA CONTRERAS

Polítologa

Es passats 1 i 2 de desembre va tenir lloc a Madrid el Consell del Partit dels Socialistes Europeus (PSE), que se celebra regularment per debatre assumptes importants. En la cita d'enguany el focus d'interès va ser l'aprovació del Manifest de la formació en vistes a les eleccions al Parlament Europeu el proper juny de 2009.

El PSE, partit d'escala europea que aplega les formacions socialistes, socialdemòcrates, laboristes i progressistes europees, ha plantejat un ambiciós i innovador procés de deliberació i elaboració conjunta del manifest electoral pels comicis de 2009. Per tant, l'acte de Madrid va ser una parada per a fer provisió, ineludible en un llarg camí que, lluny d'haver acabat, encara ara el seu tram decisiu en l'horitzó juny 2009.

En un escenari advers, amb una majoria conservadora al Parlament Europeu i l'accés de la dreta a bona part de governs que empenyen la Unió Europea cap a una direcció regressiva i d'allunyament dels ciutadans, el PSE ha fet una clara aposta per la "reconstrucció" progressista d'Europa des de baix, endegant un procés que incorpora les diferents sensibilitats i les idees de tots els actors que conformen la realitat actual.

Així doncs, entre octubre de 2007 i juliol de 2008 es va posar en marxa una consulta oberta per recollir idees, aportacions i generar el debat i l'intercanvi a escala continental per configurar el manifest electoral socialista europeu de 2009.

D'acord amb les dades publicades a la mateixa plataforma, *manifesto2009.pes.org*, el procés ha estat un autèntic èxit: 30.000 visitants, 500 entrades, 100 vídeos i més de 60 documents enviats per partits membres del PSE, organitzacions no governamentals, fundacions i activistes de la formació europea.

Aquesta innovadora estratègia inclou la creació de grups propis del Manifest i del partit a la coneguda xarxa social *Facebook* i l'alimentació dels canals del partit a *Youtube* i *Flickr*, per a l'intercanvi de vídeos i fotografies a Internet. Les noves eines socials permeten organitzar i reunir suports. En aquest sentit, el PSE compta amb més de 2.000 membres agregats als grups de *Facebook*. L'aposta per les noves tecnologies també incorpora altres aplicacions com la comunitat virtual *MySpace* i la plataforma *Delicious*, que permet intercanviar i compartir enllaços web i documents digitalitzats. Per tant, el *Manifesto2009* del PSE es situa a l'avantguarda pel que fa a ús de noves eines 2.0 en l'escenari polític i electoral europeu.

En tot cas, el procés de consulta no només incorpora les eines 2.0 sinó també la filosofia que defensen en la campanya per les eleccions al Parlament Europeu: la construcció *bottom-up* (de baix a dalt) dels missatges de forma complementària als catalitzadors socials convencionals —els partits i organitzacions, entesos des de la seva tradicional jerarquia estructural i funcional. Aquest gest permet obrir i apropar dinàmiques polítiques tradicionalment percebudes com a llunyanes per part de la

ciutadania europea, un escull constant en la construcció d'una Unió sòlida i cohesionada.

En aquest sentit, l'últim Eurobaròmetre recollia una accentuació de l'euroescepticisme: per al conjunt dels 27 Estats membre, un 52% dels enquestats considera positiu el fet de formar part de la UE, 6 punts menys que en la enquesta realitzada la tardor de 2007. A Espanya, i d'acord amb l'informe "*¿Qué Europa queremos?*" realitzat per la *Fundació Alternativas* en col·laboració amb la Secretaria d'Estat per la Unió Europea, més de la meitat dels ciutadans consultats jutja que "la Unió és més un mercat comú que una comunitat de valors o cultura" i considera que "les grans empreses són les més beneficiades per les polítiques europees i que els europeus manquen de mecanismes per participar a les decisions comunitàries".

Aquestes inquietants dades en una conjuntura de "crisi multifacètica", en paraules de Vicenç Navarro —no només econòmica sinó també climàtica, alimentària, social i, en certa mesura, política— requereixen una acció ambiciosa i consensuada. El Manifest del PSE ja conté l'element del consens en la seva gènesi, donat el procés de deliberació conjunta. Però també, i precisament gràcies a aquesta auscultació social, constitueix una minuciosa aposta programàtica.

L'actual crisi, d'acord amb el president del PSE, Poul Nyrup Rasmussen, és una oportunitat per demostrar que l'alternativa progres-

sista pot marcar la diferència, apostant per una nova forma de fer política, més transparent i més compromesa amb els ciutadans, amb la gent “corrent”. Per aquest motiu, el títol del manifest és una honesta declaració del tarannà proper que se li vol imprimir a les polítiques europees i en els *modus operandis*: “*Les persones primer, una nova orientació per Europa*”.

El Manifest del PSE recull propostes concretes sense oblidar la reivindicació de les prioritats i valors progressistes. En aquest sentit, es plantegen sis grans reptes, que prenen forma en accions i proposicions concises: relançament de l'economia i prevenció de noves crisis, construcció d'una *Nova Europa Social*, lideratge en la lluita contra el canvi climàtic, assoliment de la igualtat de gènere, desenvolupament d'una política migratòria europea eficaç i millora del rol de la Unió com a actor global defensor de la pau, la seguretat i el desenvolupament.

El Manifest, en cobrir en detall diferents àrees, dona fe de la voluntat d'oferir una resposta complexa i integradora en un context de crisi global. En primera instància, l'actual crisi i el fracàs dels postulats neoliberalistes han donat empenta a l'alternativa progressista i a la visió de l'Estat del benestar com a solució, no com a problema.

La *nova orientació per Europa* és, en definitiva, un deure envers els ciutadans i, per tant, requereix una acció decidida per apaivagar la crisi i restablir els fonaments socials de benestar. Aquest primer gran objectiu, tanmateix, no es podrà assolir sense una acció igualment valenta i ambiciosa en matèria de medi ambient, de migració, de lluita per la igualtat de gènere o d'enfortiment del rol internacional de la Unió. Per tant, el món globalitzat requereix una actuació a l'alçada de les circumstàn-

cies: complexa, comprensiva, múltiple, interrelacionada i arriscada.

La conjuntura actual ofereix la possibilitat d'oferir noves narratives, noves formes d'entendre i de fer les polítiques. En aquest camí, no podem oblidar l'esperançador canvi a l'altra banda de l'Atlàntic amb la nova administració Obama. El nou president nord-americà ja ha presentat algunes iniciatives que anticipen una major implicació pública en la reactivació econòmica basada en els criteris de creixement sostenible i eficiència energètica com a factors de creació d'ocupació: un *New Deal* del segle XXI, en sintonia amb les propostes progressistes europees.

El projecte del PSE té grans fortaleeses, planteja importants oportunitats però també convida a la prudència i la perseverança. D'una banda, es poden assenyalar tres fortaleeses fonamentals. En un primer terme, la directa i unívoca “declaració d'intencions”: treballar per les persones. En aquest sentit, l'establiment d'un objectiu clar i prioritari no només és una brúixola que ha d'orientar polítiques sinó que ha de recordar el deure del compromís com a progressistes.

En segon lloc, el fet de comptar amb la figura de Poul Nyrup Rasmussen com a líder dels socialistes europeus garanteix un lideratge sòlid i avantatjat. En aquest sentit, la campanya de 2009 hauria de potenciar una major presència pública del carismàtic president del PSE. Les seves aptituds com a orador i artífex d'empatia i proximitat poden contribuir a reduir la profunda bretxa entre ciutadans i institucions, en la mesura que la campanya adquireixi una dimensió genuïnament europea. En aquest sentit, el PSE ja ha manifestat la seva voluntat de transcendir les campanyes estatals mitjançant la celebració de “*Days of action*”, dies monotemàtics en què tots els partits socialistes i socialdemòcrates euro-

peus centraran els seus esforços de forma simultània en un tema comú.

Per últim, el format del manifest és també una fortalesa. D'acord amb Poul Nyrup Rasmussen, el desglossament de les propostes en accions concretes permet marcar compromisos clars i distanciar-se dels conservadors europeus, que darrerament semblen adscriure's a algunes fórmules més intervencionistes. Així doncs, la concreció permetrà rebatre l'ambigüïtat de la dreta, que encara ostenta la majoria a l'Eurocambrà.

Tanmateix, la conclusió d'un text programàtic complert i les esmentades fortaleeses no són, per si soles, garantia d'èxit. La crisi econòmica i financera ha fet que la Unió Europea despertés i que els ciutadans tornessin a percebre-la com a actor dinàmic però cal tenir en compte que a 2004 és van assolir mínims històrics de participació als comicis europeus, amb una taxa mitjana de 45,6%.

Es requereix un important esforç de comunicació per donar a conèixer el Parlament Europeu i la important cita electoral de 2009 i per mantenir i crear espais de debat per aconseguir un canvi de majoria a Europa anàleg al que va tenir lloc el passat 4 de novembre als Estats Units. Per aquest motiu, la conclusió del manifest no ha de posar fi al debat que va marcar el procés programàtic dels i les progressistes a Europa. S'ha de promoure l'intercanvi, mantenint viva la pionera plataforma del manifest a Internet i aprofitant els recursos i oportunitats que ofereixen les noves tecnologies. En aquest sentit, des de Catalunya, s'ha posat en marxa el blog “Activa't per Europa” per prosseguir i enriquir el debat generat pel PSE. En definitiva, com bé recorda Rasmussen, no només s'ha de marcar la diferència en el *què* sinó en el *com*, en les formes de entendre i fer les polítiques. ■